

Arkivsak

26/08633-1

Saksbehandler

Torhild Svalestuen

Saksgang

Ungdomsrådet

Yrkesopplæringsnemnda

Hovedutvalg for utdanning

Møtedato

01.06.2026

02.06.2026

02.06.2026

Vestfold fylkeskommunes arbeid i nasjonalt senter for kunstig intelligens og læring - AI LEARN

Innstilling fra fylkesdirektøren

Saken tas til orientering

Sammendrag

Digitale ressurser med kunstig intelligens bidrar til endringer i pedagogikk, læring, administrasjon og forvaltning. Nasjonalt senter for kunstig intelligens og læring – AI LEARN, skal forske på forholdet mellom menneske, teknologi og samfunn, og bidra til å styrke menneskers handlekraft. Involvering av både de som skal ta i bruk og de som omfattes av bruken av KI-systemer, er sentralt til senterets arbeid. Vestfold fylkeskommune spiller en sentral rolle i det nasjonale forskningscenteret, med ansvar for oppgaver innen eierstyring og ledelse for høyrisiko KI-systemer i opplæring og utdanning, samt sandkasse for teknologi og praksis. Vestfold fylkeskommune leder dette arbeidet, sammen med KS (Kommunesektorens organisasjon), og er en viktig del av å styrke lokale og regionale utdanningsmyndigheters rolle i et arbeid som går på tvers av Norge, Europa og globalt.

Bakgrunn og saksgang

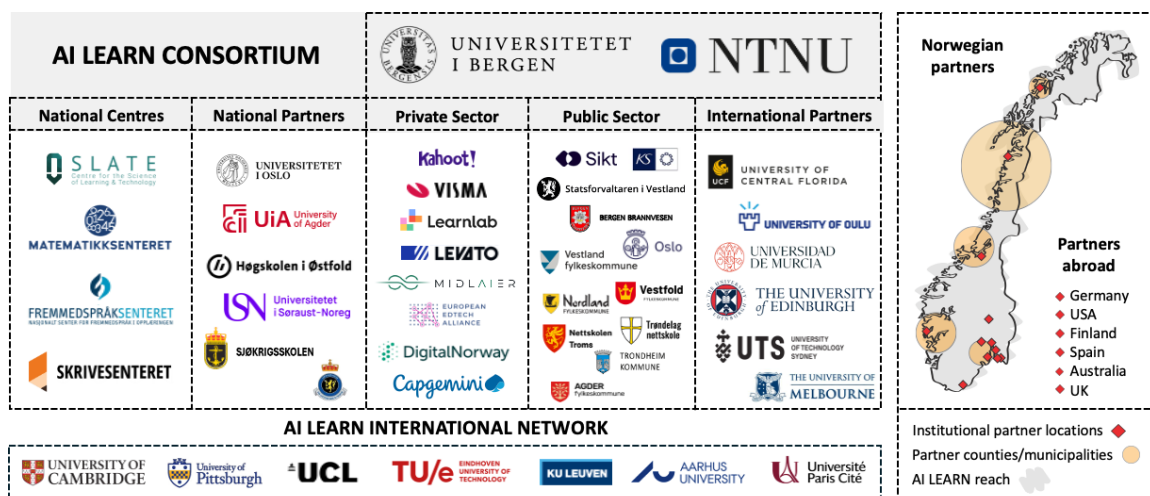
Med bakgrunn i at Regjeringen avsatte 1,3 milliarder kroner til forskning på kunstig intelligens, tildelte Forskningsrådet våren 2025, 200 millioner kroner til opprettelsen av det nasjonale KI-senteret AI LEARN. Vestfold fylkeskommune er partner i konsortiet med ansvar for ledelse av to oppgaver innenfor senterets arbeid med eierstyring, ledelse og etikk («Governance and ethics»), samt samfunnsmessig påvirkningskraft («Impact»). AI LEARN har et foreløpig budsjett på om lag 400 millioner kroner og en varighet på fem år; til desember 2030. KI-senteret samler om lag 40 partnere fra akademien, offentlig sektor, samt privat næringsliv og organisasjoner. AI LEARN skal forske på livslang læring med kunstig intelligens, og konteksten går på tvers av

læring i opplæring og utdanning, arbeidsliv og kultur. I Vestfold fylkeskommune koordineres arbeidet av sektor opplæring og tannhelse. Sektor Samfunnsutvikling (fylkesbibliotek) deltar også i arbeidsgruppen.

Saken legges frem for ungdomsrådet og yrkesopplæringsnemnda for uttalelse. Hovedutvalg for utdanning fatter vedtak i saken.

Saksopplysninger

Nasjonalt senter for kunstig intelligens og læring – AI LEARN er organisert som et konsortium. Per april 2026 er dette en oversikt over alle som deltar i arbeidet.

Figur 1 AI LEARN konsortium april 2026

Videregående opplæring, læretid i bedrift, høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning, samt opplevelsesbasert læring i kulturinstitusjoner, påvirkes allerede i dag av interaksjon med teknologi; i mange tilfeller basert på maskinlæring og kunstig intelligens. Ai learn er organisert i ulike klynger/fagområder. Klynge 3 som omhandler eierstyring og ledelsesinfrastruktur for høyrisiko KI-systemer i opplæring og utdanning.

Arbeidet i klyngen omfatter forvaltning av KI-systemer og involvering av brukere og de systemene som er en del av dette. Klynge 3, «Governance and ethics» og har fokus på å utvikle organisatoriske rammeverk, styringssystem og infrastruktur for ansvarlig utvikling og bruk av kunstig intelligens. Et ventet bidrag er rammeverk og system for forvaltning av opplærings- og utdanningsmyndigheters ansvar og rolle, samt involvering av brukere av systemer og de som omfattes. Her jobber Vestfold fylkeskommune med utvikling av et test- og evalueringssystem for digitale læringsressurser og fagsystem som bygger på kunstig intelligens. Systemet er en del av det helhetlige forvaltningsrammeverket for høyrisiko KI i læringskontekster.

Sandkasse for teknologi og praksis omfatter arbeidet med å koordinere et fora for utforskning, testing og utvikling av KI-teknologi og praksis. Denne oppgaven hører til klynge 5 «Impact», har

både tekniske og organisatoriske aspekter ved seg, og skal utvikle kunnskapsgrunnlaget knyttet til hvordan teknologi og praksis bidrar til institusjonell endring. I forbindelse med dette arbeidet, koordinerer Vestfold fylkeskommune et planlagt internasjonalt offentlig-privat samarbeid om etisk forsvarlig utvikling av kunstig intelligens – SAGE-AI. Konsortiet vil bestå av europeiske utdanningsmyndigheter på lokalt, regionalt og statlig/føderalt nivå, samt forsknings- og utdanningsinstitusjoner, interesseorganisasjoner og utdanningsteknologiselskaper. Målsetningen er å utforske sandkassepiloter for utdanning i Norge, Tyskland og Hellas, som en mal for bredere europeisk implementering. Den norske piloten vil i utgangspunktet involvere KS, Oslo kommune, Universitetet i Bergen, Digital Norway, Midlaier og Edword, og ledes av Vestfold fylkeskommune. Det er laget en nettside for arbeidet: [AI LEARN - Vestfold fylkeskommune](#)

Disse forsknings- og utviklingsaktivitetene vil være særlig innrettet mot:

- KI i tekniske og industrielle fag. Blant annet i samarbeid med lærebedriften Speira, i Holmestrand.
- KI i helsefag og beredskap. Blant annet samarbeid med skoler, helseforetak, brann- og beredskapssetater, med fokus på læring i simulerte omgivelser.
- KI i kultur og livslang læring. Blant annet samarbeid med kulturinstitusjoner og vitensenter.

Disse samarbeidene vil gå på tvers av lokale og regionale myndigheter, forskning og høyere utdanning, interesseorganisasjoner og privat næringsliv. Vestfold fylkeskommune sitt arbeid vil være særlig innrettet mot områder der virkningene spenner på tvers av samfunns- og tjenesteområder.

Vestfold fylkeskommune spiller også en rolle i formidlingen av forsknings- og utviklingsaktiviteter og har presentert sitt arbeid relatert til ansvarlig utvikling og bruk av kunstig intelligens i læring, ved flere anledninger:

- KS nasjonal veileder og personvernkonsekvensvurdering for KI i læringsressurser og pedagogiske fagsystem, Oslo
- SLM Rijk og KS, Haag
- AI+ 2025, HiØ og KS, Halden
- NOKIOS 2025, NTNU, Trondheim
- Intelligente Bergen 2025, UiB, Bergen
- NKUL 2026, NTNU, Trondheim
- Samarbeidsrådet for yrkesopplæringen (SRY), KD, Oslo

Videre skal Vestfold fylkeskommune, sammen med KS og Universitetet i Bergen, presentere på Arendalsuka 2026, samt delta på UNESCO Digital Learning Week 2026. Høsten 2026 skal Vestfold fylkeskommune også gjeste en fagsamling knyttet til arbeidet med eierstyring, politikkutforming og ledelse. Slik formidling og diskusjon i faglige fellesskap bidrar til å synliggjøre lokale og regionale myndigheters rolle i KI-utviklingen, samt at sentrale utdanningsfaglige spørsmål kan adresseres og drøftes på ulike nivå og fora.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

Kostnaden knyttet til deltakelse i prosjektet dekkes innenfor rammene. De er fordelt på følgende måte:

- Kostnader knyttet til årsverk og investeringer for å oppfylle forpliktelsene til Forskningsrådet.
- Fylkesadministrasjonen ved sektor opplæring og tannhelse (kompetanse og pedagogisk utvikling), og sektor kultur (fylkesbiblioteket), vil i utgangspunktet bidra med omtrent 4.500 timer, fordelt på fem år. Dette arbeidet er knyttet til utvikling, samlinger, fasilitering av designbasert forskning og formidling.
- I tillegg vil det komme noe investering i driftsmidler og kjøp av tjenester.
- Bidrag fra Forskningsrådet, gjennom forskningssenteret, er på 850.000.

Administrative konsekvenser

- Det er primært ressurser i fylkesadministrasjonen som er konkret forpliktet til forskningsaktiviteter i senteret.
- Det vil i tillegg involveres noen ressurser ved virksomhetene, men dette vil i hovedsak inngå i ordinære utviklingsaktiviteter knyttet til digitale ressurser og praksis.
- Det er ventet at administrative konsekvenser i opplæring og utdanning vil kunne være økt effektivisering og kvalitet i forvaltningen av digitale ressurser med kunstig intelligens.

Juridiske konsekvenser

- Nytt regelverk for kunstig intelligens, som medfører nye roller og ansvar for fylkeskommunen. AI LEARN adresserer dette, og samarbeidet med blant annet Universitetet i Bergen vil være et viktig bidrag i å påse at de juridiske implikasjonene ivaretas.
- Vestfold fylkeskommune er forpliktet til å oppfylle sitt ansvar i AI LEARN, i henhold til konsortieavtalen. Det er standardavtalen til Norges forskningsråd som er benyttet og tilpasset til alle de seks nasjonale KI-sentrene.
- Vestfold fylkeskommune vil behandle personopplysninger til de som deltar i forsknings- og utviklingsaktiviteter innenfor AI LEARN. Der personopplysninger behandles i samarbeid med andre aktører i KI-senteret eller viderebehandles, kan det oppstå felles behandlingsansvar. Det er Universitetet i Bergen som er behandlingsansvarlig for personopplysninger som opprinnelig er samlet inn og behandlet for forskningsformål.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

Mål 4 om god utdanning, delmål 4.4: *Innan 2030 oppnå ein vesentleg auke i talet på unge og vaksne som har kompetanse, mellom anna i tekniske fag og yrkesfag, som er relevant for sysselsetjing, anstendig arbeid og entreprenørskap*

Arbeidet skal bidra til at elever, lærere og skolene har tilgang på oppdaterte, fremtidsrettede og hensiktsmessige læringsressurser og pedagogiske fagsystem, av høy kvalitet.

Mål 9 om industri, innovasjon og infrastruktur, delmål 9.1: *«Utvikle pålitelig, bærekraftig og solid infrastruktur av høy kvalitet, inkludert regional og grensekryssende infrastruktur, for å støtte økonomisk utvikling og livskvalitet med vekt på overkommelig pris og likeverdig tilgang for alle.*

Lokal og regional KI-infrastruktur er en viktig forutsetning for å ivareta samfunnets interesser og innflytelse. Dette inkluderer blant annet at senteret skal arbeide for

- krav til bruk av fornybar energi til strøm og kjøling, samt til gjenbruk av spillvarme, for datasenter.
- krav til å hensynta lokalmiljøet der datasenteret driftes, samt bredere regionale virkninger.
- krav til regional sysselsetting og å fremme arbeidsmuligheter for unge mennesker, inkludert lærlinger.
- å muliggjøre utvikling og bruk av kunstig intelligens som ivaretar lokale og regionale hensyn til språk, demografi, topografi og kultur.

Mål 10 om mindre ulikhet, delmål 10.2 og 10.3: *«10.2) Innan 2030 sikre myndiggjering og fremje sosial, økonomisk og politisk inkludering av alle, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, rase, etnisitet, nasjonalt opphav, religion eller økonomisk eller anna status 10.3) Sikre like moglegheiter og redusere skilnader i levekår, mellom anna ved å avskaffe diskriminerande lover, politikk og praksis og ved å fremje lovgjeving, politikk og tiltak som er eigna til å nå dette målet»*

Senteret skal bidra til Sør at alle har lik tilgang på KI-teknologi som ivaretar hensyn til deres behov. Det er også et mål at KI-teknologi som tas i bruk i opplæring, utdanning og kultur, er egnet til å ivareta demokratiske prinsipper og regionale forskjeller.

Mål 12 om ansvarlig forbruk og produksjon, delmål 12.2 og 12.7: *12.2) Innan 2030 oppnå berekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressursar 12.7) Fremje berekraftige ordningar for offentlege innkjøp, i samsvar med politikk og prioriteringar i dei enkelte landa*

Vestfold fylkeskommune har gjennom rollen som offentlig myndighet og som oppdragsgiver i anskaffelse av teknologi til egen virksomhet, betydelig påvirkningskraft når det kommer til hvilke krav som stilles til utviklingen av digitale ressurser til bruk i opplæring og utdanning. Senteret skal bidra med å stille krav til at KI-teknologi innen opplæring, utdanning og kultur utvikles, implementeres og brukes på måter som understøtter og fremmer bærekraftig utvikling.

Mål 16 om fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner, delmål 16.3, 16.6 og 16.10: *«16.3) Fremje rettsstaten nasjonalt og internasjonalt, og sikre likskap for lova, rettstryggleik og rettsvern for alle, 16.6) Utvikle effektive, ansvarlege og opne institusjonar på alle nivå, 16.10) Sikre allmenn tilgang til informasjon og verne grunnleggjande fridommar, i samsvar med nasjonal lovgjeving og internasjonale avtalar».*

Vestfold fylkeskommunen har ulikt ansvar knyttet til rollen som utvikler og idriftsetter av KI-systemer, og som behandlingsansvarlig for KI-systemer som behandler personopplysninger. Som offentlig myndighet skal fylkeskommunen også ivareta ansvarlighetsprinsippene for kunstig intelligens. Deriblant sørge for at utvikling, implementering og bruk av KI-teknologi er i tråd med lov og forskrift, og at konsekvenser for grunnleggende rettigheter og friheter er vurdert og hensyntatt. Arbeidet i senteret skal bidra til at KI-teknologi og praksis bygger på åpen KI-teknologi, og som ivaretar ansvarlig bruk av kunstig intelligens.

Konsekvenser for CRPD

AI LEARN kan potensielt bidra til å utvikle kunnskapsgrunnlaget knyttet til konsekvensene av kunstig intelligens for rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Menneskerettighetsvurderinger, slik som personvernkonsekvensvurdering (DPIA) og vurdering av konsekvenser for grunnleggende rettigheter og friheter (FRIA), er helt sentralt til arbeidet i klynge 3 og 5. Rammeverk og styringssystem for ansvarlig utvikling og bruk av kunstig intelligens kan fremme en forvaltning av digitale ressurser som særlig hensyntar likeverdig mulighet til kommunikasjon og språkrettigheter, reduksjon i bias som kan bidra til diskriminering, universell utforming av funksjonalitet for bruk av KI-systemer, samt likeverdig tilgang.

Fylkesdirektørens vurdering

Fylkesdirektøren er opptatt av fylkeskommunen skal møte arbeidet med kunstig intelligens på en ansvarlig og utviklende måte. Fylkeskommunens deltagelse i nasjonalt KI senter og bidrar til både forståelse, utvikling og ansvarlig bruk av KI i opplæring er viktig. Fylkeskommunen skal møte utfordringer på en kunnskapsbasert måte og samtidig lære opp ungdom og voksne for å ta i bruk KI ansvarlig, men også utforskende. Det er mange utfordring som møter fylkeskommunene i dette arbeidet, og det at fylkeskommunen sammen med flere andre av landets fylkeskommuner og kommuner, vil være med å gjøre AI LEARN unikt i å fremme lokale og regionale myndigheters perspektiver, samt sørge for at elever, studenter, innbyggere og lokalt arbeids- og samfunnsliv kan høres i denne viktige utviklingen.

Konklusjon/anbefaling

Saken om AI LEARN tas til orientering

Vedlegg: